Doeltaal Leertaal

Onderzoek naar professionalisering van docenten
en effecten bij leerlingen

Sebastiaan Dönszelmann
(info@doeltaal-leertaal.nl)

Wat is Doeltaalgebruik?

Doeltaalstellingen

1. Doeltaalinzet leidt tot taalverwerving
2. Doeltaal = Voertaal in het merendeel van de lessen Frans/Spaans/Duits in Nederland
3. Doeltaalgebruik = de doeltaal is het belangrijkste communicatiemiddel in de klas
4. Ik beheers het gebruik van de doeltaal goed

De vergrotende en overtreffende trap
Le *comparatif* et le *superlatif*

De vergrotende en overtreffende trap
Le *comparatif* et le *superlatif*

De vergrotende/overtreffende trap maak je in het Frans als volgt:

- Groot = grand
- Grot***er*** dan = ***plus*** grand que
- De groot***ste*** = ***le plus*** grand
- Even groot als = aussi grand que
- Minder groot dan = moins grand que

Let op: de vergrotende en overtreffende trap gebruikt het *bijvoeglijke naamwoorden*. Bijvoeglijke naamwoorden schikken zich in het Frans naar het geslacht van het bijbehorende zelfstandig naamwoord.

Dus:
Mijn auto is groter dan de auto van je vader.
Ma voiture est plus grande que la voiture de ton père.

De talen zijn de interessantste vakken op school.
Les langues sont les matières les plus intéressantes à l'école.

Neem over en vul in:

1. Mon voisin est … (charmanter dan) mon père.
2. Cédric a les parents … (aardigste) du quartier.
3. Ma maison est … (minder klein dan) ta maison.
4. Mon nouvel ordinateur est … (sneller dan) mon dernier.
5. Tes lunettes de soleil sont ... (even mooi als) celles de Jennifer Lopez.
6. ……

Wat ging hier niet goed?

Kenmerken van ‘goed’ doeltaalgebruik

Doeltaal-Leertaal betekent: een functioneel taalbad, doeltaalgebruik met als doel: ***taal leren***

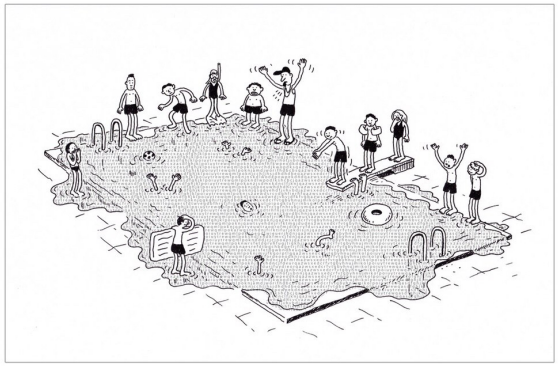

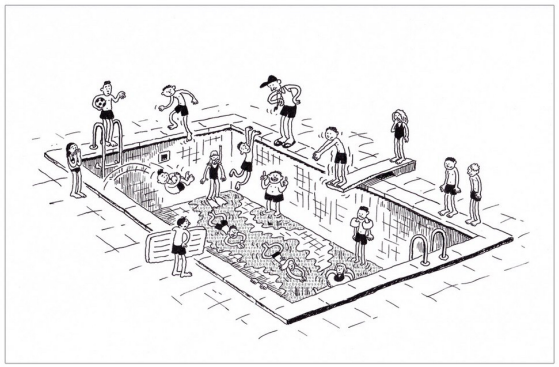

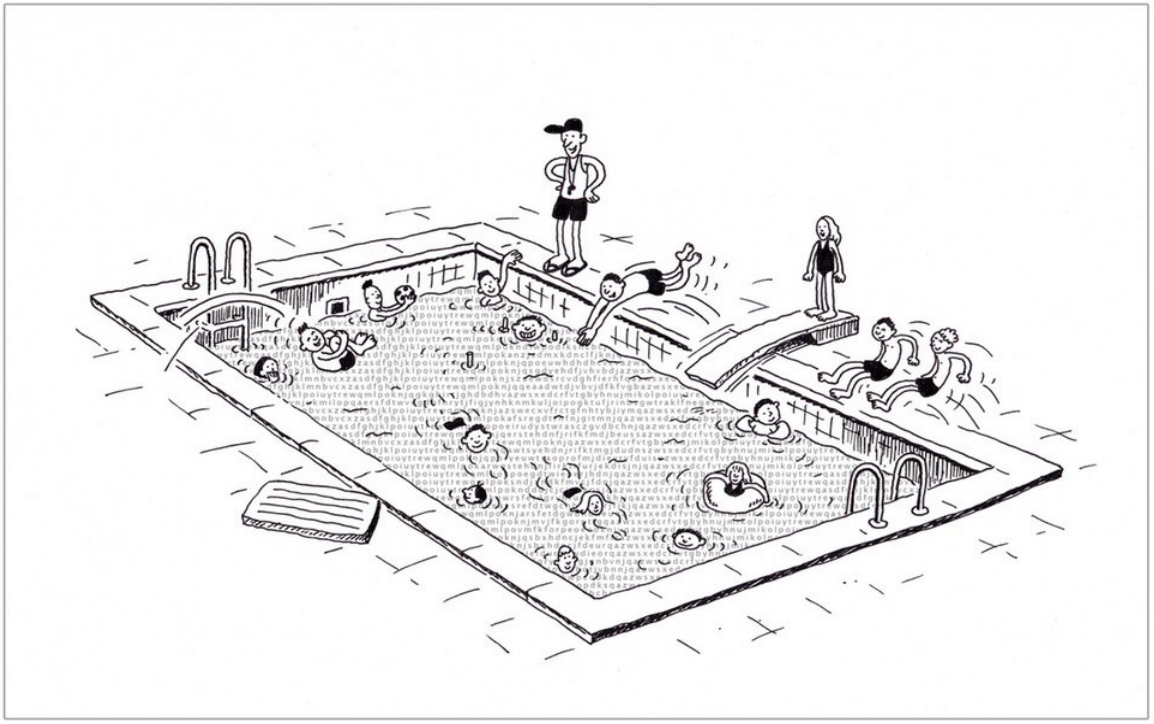

Doeltaal-Leertaal, waar gaat het om?

- Heeft het zin om de doeltaal te spreken in de MVT-les?
- Doeltaalgebruik, wat is dat, hoe werkt het?
- Is het realiseerbaar docenten middels verantwoorde intensieve training doeltaaldidactiek te leren inzetten?

Theorie

Praktijk

6 Hoofdcriteria binnen Doeltaal-Leertaal

Doeltaal Leertaal

Docent

↓

Talig en instrumenteel gebruik van de doeltaal

Sturen, Corrigeren & Checken

Plek voor de moedertaal

Klassenmanagement

Activeren & Motiveren

Leerlingen laten (inter-)acteren in de doeltaal

↓

Leerlingen

Observatieformulier *Doeltaal Leertaal - november 2017*

Sebastiaan Dönszelmann

Datum: | Observant: | Geobserveerde:

Observatieformulier Doeltaalgebruik *Duurzaam Doeltaal - Criteriumsituaties*			Niveau 1 (zwak / nauwelijks)	Niveau 2 (redelijk / soms)	Niveau 3 (voldoende / geregeld)	Niveau 4 (goed / veelvuldig)	Oordeel per Criterium
	DoeltaalCriteria	Subcriteria					
Criterium A	**DT of L1?**	a. Docent gebruikt doeltaal 70-90% vd tijd, **breed** tijdens instructie, individuele begeleiding of dialogisch	1	2	3	4	
		b. L1 is hulptaal; een kleine impuls die het leren faciliteert of voor pedagogische noden wordt ingezet	1	2	3	4	
		c. Docent vertaalt zichzelf bewust en terughoudend in de L1 (is geen vertaalmachine)	1	2	3	4	
		d. LIn krijgen niet te vaak de taak om de taal van de docent te vertalen naar L1	1	2	3	4	
Criterium B	**Doeltaal: *instrumenteel***	a. Spreektempo, heldere uitspraak en gesegmenteerd	1	2	3	4	
		b. Extra non-verbale ondersteuning (*natuurlijke* gebaren, intonatie, mimiek)	1	2	3	4	
		c. Afgeschermd vocabulaire	1	2	3	4	
		d. Beperkt/toegankelijk aantal grammaticale constructies	1	2	3	4	
		e. Herhaling en herhaling als instructietechniek	1	2	3	4	
		f. Denktijd organiseren	1	2	3	4	
		g. Bij communicatie en instructie: mondeling gaat voor schriftelijk	1	2	3	4	
		h. Ankers	1	2	3	4	
Criterium C	**Veilig bijsturen van het leerproces**	a. Corrigeren op voor de communicatie belangrijke uitspraak- en taal-'fouten'	1	2	3	4	
		b. Verantwoorde toepassing van feedbacktechnieken als Recast, Eliciting en Scaffolding.	1	2	3	4	
		c. Complimenten, toegelicht, voor **uitspraak** of **vorm** breed in de hele klas	1	2	3	4	
		d. Checken van begrip: docent gaat na of docent en leerstof begrepen wordt	1	2	3	4	
Criterium D	**Doeltaalinteractie: de leerling**	a. Leerlingen reageren in de doeltaal op initiatieven van de docent	1	2	3	4	
		b. Leerlingen communiceren uit zichzelf in de doeltaal met de docent	1	2	3	4	
		c. Alle leerlingen spreken Franse woorden uit	1	2	3	4	
		d. Leerlingen spreken onderling converserend de doeltaal	1	2	3	4	
		e. Leerlingen reageren zichtbaar op doeltaal-contactname van de docent	1	2	3	4	
Criterium E	**Doeltaalinteractie: motiveren en activeren**	a. Positieve verwachtingen, complimenten en/of begrip voor complexiteit	1	2	3	4	
		b. Contact maken en vraagtechnieken inzetten (om leerlingen te activeren en aandacht op docent en lesstof te	1	2	3	4	
		c. Ritueel- of routine-elementen	1	2	3	4	
		d. Uitdagende opdrachten met de doeltaal waarin LIn ook zelfstandig of samen kunnen werken	1	2	3	4	
		e. Ruimte: diversiteit en variatie in taal, niet één antwoord goed, soepel	1	2	3	4	
		f. Uitdagen tot antwoorden in de doeltaal (hele zinnen), niet zomaar genoegen nemen met Nederlands	1	2	3	4	
		g. FRAME-werk: - Docent accepteert interlanguage (niet-volkomen taalgebruik dat de vreemde taal benadert) - Docent speelt enthousiast in op pogingen van leerlingen om in de doeltaal te communiceren - Klaslokaal ademt (in inrichting of in communicatie) de doeltaal	1	2	3	4	
Criterium F	**Klassenmanagement**	a. Lesdeelovergangen en het in- en uitgaan van de klas en verlopen ordelijk	1	2	3	4	
		b. Docent treedt tijdig en passend op bij ordeverstoringen	1	2	3	4	
		c. Docent geeft (positieve) instructie op gedrag	1	2	3	4	
		d. De les begint op tijd en tijdens de les zijn er weinig tot geen 'loze' momenten	1	2	3	4	
		e. De aandacht van de leerlingen is merendeels bij de les	1	2	3	4	

Sebastiaan Dönszelmann - Onderzoek *Duurzaam Doeltaal* - november 2017

Observatie-instrument; onderdeel van promotieonderzoek *Duurzaam Doeltaal*. Voor meer informatie:

Dönszelmann, S. e.a. (2016). Doeltaal Leertaal, een didactiek en een professionaliseringstraject. Levende Talen tijdschrift, 17(3), 35-45.

NB: Gebruik van dit instrument is ***alleen toegestaan met volledige bronvermelding en altijd in overleg met de auteur*** .

Onderzoeksresultaten

Prestaties op vaardigheden Controlegroep vs Interventiegroep

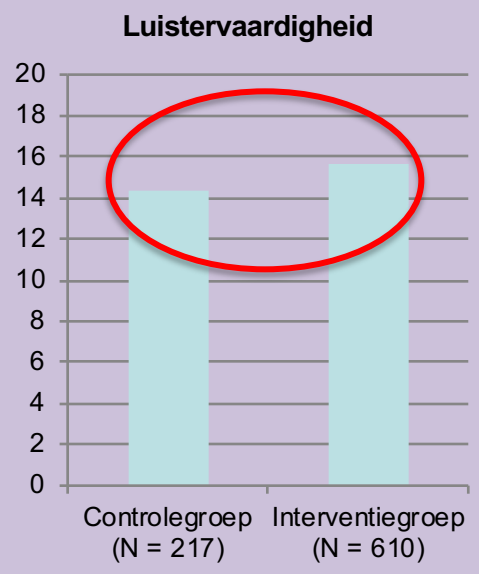

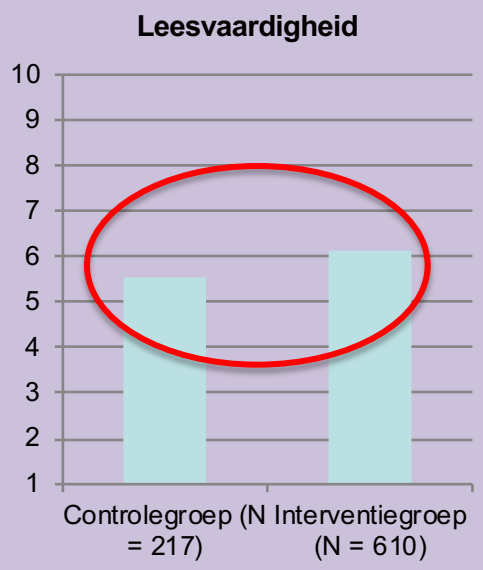

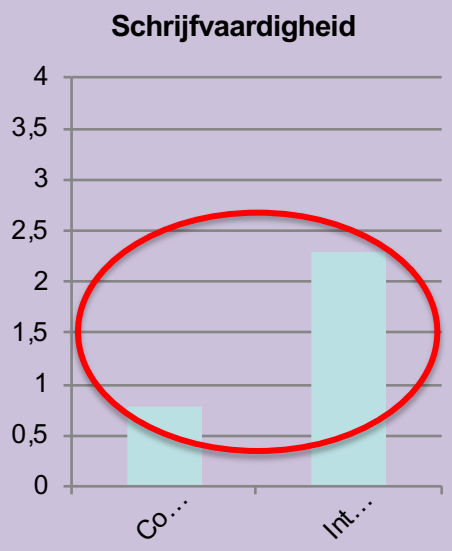

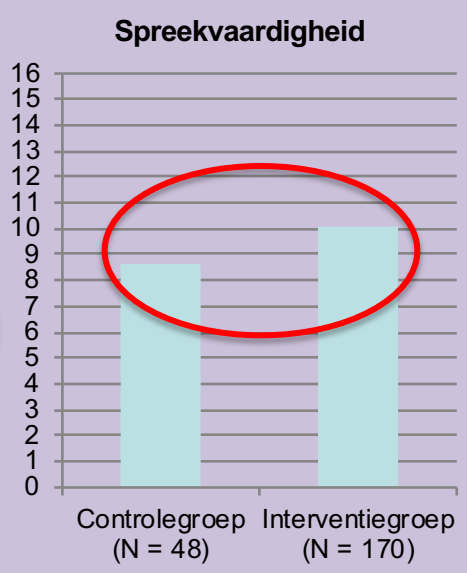

Andere onderzoeksresultaten

- Een observatie-instrument
- Intensieve training van docenten is effectief
  Leren kost wel een tijd
- Rol van *collega's* en *materiaal* voor deelnemers
- Sterkere doeltaaldocenten = Betere prestaties
  Grote rol voor *routines*

Zelf oefenen met Doeltaal

Sorry, m'n spullen liggen nog in mijn kluisje...

Hou kun je van deze situatie een leerzame maken?

- Bereid je voor
- Laat mij iets leren en een klasgenoot die naast me staat
- Wat zeg je als ik weer terug de klas in kom?

Doeltaalstellingen - *encore*

1. Doeltaalinzet leidt tot taalverwerving
2. Doeltaal = Voertaal in het merendeel van de lessen Frans/Spaans/Duits in Nederland
3. Doeltaalgebruik = de doeltaal is het belangrijkste communicatiemiddel in de klas
4. Ik beheers het gebruik van de doeltaal goed

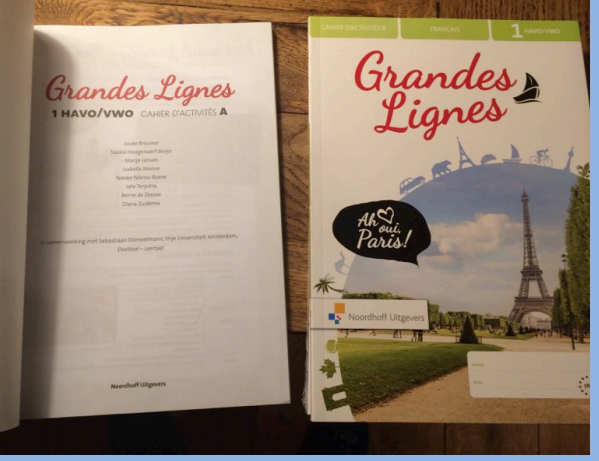

Doeltaal Leertaal

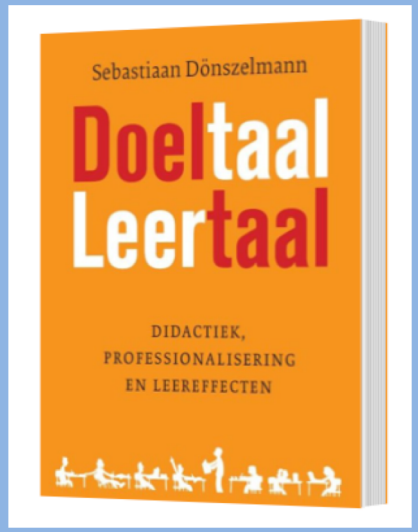

Podcasts van ***Tussenuur met Noordhoff*** en ***Taal gewoon doen***:
www.noordhoff.nl/podcast
www.taalgewoondoen.nl
Beide te beluisteren via Soundcloud en Spotify

www.doeltaal-leertaal.nl/achtergrondinformatie

Tot slot

Vragen

Gesprek

Ideeën

Feedback

Leuks

Kritisch’s

Anderszins